

ZATYKÓ ZSÓFIA

Magyartanár; angol nyelv és kultúra tanára
 Osztatlan, 9. félév
 Károli Gáspár Református Egyetem
 Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
 Dr. Sebők Melinda
 egyetemi docens, KRE BTK

BABITS MIHÁLY A GÓLYAKALIFA CÍMŰ REGÉNYÉNEK INTERKULTURÁLIS PÁRHUZAMAI

Kulcsszavak: *doppelgänger-történetek; Pierre Janet; Morton Prince; intermedialitás; Carpaccio*

Babits Mihály A gólyakalifa című 1913-as regénye újszerűsége miatt számos kutatás célpontjává vált az elmúlt száztizenegy évben. Kutatásomban azonban – melynek célja a regény interkulturális párhuzamainak vizsgálata – újdonságnak számít, hogy A gólyakalifa és az angol nyelvű doppelgänger-történetek (E. A. Poe William Wilson, R. L. Stevenson Dr. Jekyll és mr. Hyde különös esete, Oscar Wilde Dorian Grey arc képe) között konkrét szövegközi párhuzamokat és megegyezéseket kerestem. Az eredeti angol nyelvű szövegek olvasása lehetővé tette Babits ezen művekkel való élményének pontosabb megértését.

A gólyakalifát olvasva nehéz kizárni Freud álomelméletét. A dolgozat azt is vizsgálja, hogy mennyire ismerhette Babits az eredeti német nyelvű Freud-művet. A kutatás leginnovatívabb területe Pierre Janet és Morton Prince pszichiátriai szövegeinek A gólyakalifával való összevetése. Ez a megközelítés pszichológiai és irodalmi szempontból is új dimenziókat nyithat meg. A francia szövegeket eredeti nyelven is tanulmányoztam, kiemelve Babits ezekkel való közvetlen kapcsolatát.

Szintén újdonság Velence hangsúlyos megjelenítésének és Carpaccio művészetének vizsgálata A gólyakalifa vonatkozásában. A reneszánsz festő Szent Orsolya-sorozatának a csöndet és lármát szembeállító, az álom egyszerre békés és vészjósló kettősségét lefestő jellege motivikus előképként szolgál a regény cselekménye számára. A mellékletben Carpaccio festményeit a regény kapcsolódó szövegrészeivel közöltem, melyek vizuális mankóként szolgálnak a regény intermedialis összefüggéseinek érzékeltetéséhez.

A kutatásban bemutatott szövegközi párhuzamok, műfaji megfeleltethetőségek és Carpaccio festményeinek részletes elemzése olyan összetett interkulturális értelmezési keretet nyújtanak a regény tanulmányozásához, amely újszerű annak recepciótörténetében. Ez a vizsgálat nem csak a regény interkulturális és világirodalmi pozícióját igazolja, hanem Babits sokrétű filozófiai és irodalmi gondolkodását is. A kutatás bebizonyította, hogy Babits első regénye oly módon időtálló, hogy még ma is termékeny táptalajt biztosít az intermedialis és a szövegközi irodalmi kutatások számára.